

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Mvndvs Et Mvndi Partes, Divinæ Bonitatis Ac Ivstitiæ
Præcones**

Stengel, Georg

Ingolstadt, 1645

§. 2. Elementorum terræ & aquæ consortium mirè artificiosum, & vtile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52365)

ter, tãquam muta animalia, nõrunt, in his cor-
rumpuntur. Hinc mala existit musica, quia
ipsi sunt mala, & non ritè composita instru-
menta; licet DEVS sit bonus citharœdus; &
adeò bonus, vt etiam, ad suam iustitiam o-
stendendam, in his ipsis vasis iræ, rectè lau-
dabiliterque diuinæ artem exerceat sapien-
tiæ. Bene enim sonat iustitia Numinis, licet
malè resonet hominis impatientia. Sic con-
tra punctum canitur. Quòd si verò iam ho-
mines ipsos ludentes consideremus, canunt
quidam benè, quia boni; malè alij, quia ma-
li; tametsi præstantissima non illis modò,
sed istis etiam instrumenta suppeditentur.
Neque dubium est, exceptis prauis homi-
nibus, optima esse omnia totius Mundi in-
strumenta, in quibus omnibus, & David, &
tres pueri, & alij Sancti Numen laudaue-
runt.

§. II.

*Elementorum terra & aqua consortium mirè
artificiosum, & utile.*

Inter hæc instrumenta, est tertia sublu-
naris Mundi pars, aqua; & quarta tellus: quæ
duæ partes, mirabili prouidentia, inter se,
loci viciniâ, & elementi vtriusq; mixturâ,
cohærent. Hoc coñubio omnia gignuntur,

I 2

quæ

quæ necessaria sunt, ad vitam hominis sustentandam. Aridus & sterilis pulvis esset terra, sicco cineri similis, nec frugis, nec pōderis quidquam ferre posset, farinae instar, ponderi cedens, si humectata non coalesceret. Aqua igitur eam humectat, estque ei in *glutinum*, ut ait Philo. Qui, alio loco, id etiā inter admirabilia ponit, his verbis: *Nonne prodigiosum videtur, id, quod dissolubile est, contineri à dissolutivo, videlicet terram ab aqua?* Nec contineri tantūm, sed & fructiferum fieri, scilicet, *qui facit magna, & inscrutatilia, & mirabilia absq; numero*, ille etiam dat *pluviam super faciem terræ, & irrigat aquis universa*. Hoc beneficium ab aquis terra, & per terram, accipiunt mortales. Sed & vicissim terra aquas, & per has, mortales omnes, beneficio afficit, non solūm dum eas sustinet; sed etiam quia aquæ, per canales terræ, limpidissimè percolantur, extractaq; salsetine ex adustis exhalationibus commixtis nata, fiunt dulces, atque potabiles, & idoneæ ad germina, sine morfu, aut vredine, nutriēda. Fuere, qui *cunctorum originem esse dicerent, ignem & aquam*, apud Arnobium. In diuinis legimus: *Dixit etiam Deus: Producant aquæ reptile animæ viuentis, & volatile super terrā,*
sub

Philo in
Cosmop.
Idem lib.
de plan-
tat. Noë.

Iob. 5. 9.

Arnob.
li. 2. contr.
Gent.
Gen. 2.
20.

sub firmamento cali. Creauit q; Deus cetè gran-
 dia, & omnem animam uinentem atque mota-
 bilem, quam produxerant aqua in species suas,
 & omne volatile, secundùm genus suum. Quo
 loco, per reptile, pisces intelliguntur, qui pe-
 dibus destituti, quasi repunt. Estq; in mari
 rãta varietas, vt exprimat omne genus ter-
 restrium bestiarum: tanta ad facilè conue-
 ctionem opportunitas, vt, Theodosio teste,
 vnius nauis onera vix aliquot millibus jumẽto-
 rum vehi possent. Quanquam neq; fluuij sunt
 nauium impatientes; quorum nonnulli au-
 rum arenis miscent. Itaq; si esurimus, alit
 nos aqua piscibus; potum præbet, si sitimus.
 Quin & si aurum, si margaritas quærimus,
 in illa reperimus. Si iter facturi sumus, ve-
 hit nos; & si quid est lutulentum, valet ad
 sordes abluendas; si quid intutum, ad ciui-
 tates munienda, distinguendãsq; regiones,
 intercurrit. Neq; hortos quidquam magis
 animat, quàm aqua, in omnes delicias hinc
 de petra, inde de mensa, alibi de concha, vel
 de statua, salacissimè salientes. Quod si quis
 ægrotet, vel acidulas habet, vel thermas,
 quibus restauretur. Quocirca, vt puteum
 quondam Patriarcha abundantiam, ita nos
 omnes aquas beneficiorum diuinorum ab-

Theod.
 ser. 2. de
 prouid.
 sub finè.

Gc. 26. 33

undantiam possumus appellare. De quarum utilitatibus ac laude prolixè agit Petrus Damiani, Vitruuius, & Lælius Bisciola. Illud prodigij loco haberetur, nisi quotidiana experientia in contemptum veniret; quòd aqua aère multò grauior, tamen supra aère ascendat, & in sublimi suspensa feratur, volitetque, plumæ aut lanæ instar. Quam ob

Iob. 26. 8. causam à Iob DEVS laudatur, tanquam ille sapientissimus artifex. *Qui ligat aquas in nubibus suis: ut non erumpant pariter deorsum.* Vbi mihi videtur Iob nubes non tantùm considerasse, tanquam fœcundas pluuiarum matres; sed etiam, ut quædam picturata, & auro relucencia tapetia, velaque soli operansa, ad optatam hominibus extra tectaverfantibus umbram iniiciendam: quod vix magnis sumptibus, in theatro Romano, legimus impetratum.

§. III.

Aquarum aestimatio apud Romanos.

Ob has aquarum utilitates, vel necessitates, vel iucunditates, nulli mortales sumptuum nulli labori parcunt, ut in vrbes, vicinias, domusue suas deriuentur. Hinc tanta, per aquæductus, Romæ olim, aquarum vberitas influebat, ut, per urbem atque cloacas

Strabo,
lib. 15.